

Óscar Guayabero, de l'exposició 'Offjectes'

El Museu de les Arts Decoratives de Barcelona ha acollit l'exposició *OFFjectes*, conceptes i dissenys per a un canvi de segle, un retrat del nou disseny. Hi trobem objectes creats a partir de 1992, producte de la nova generació de dissenyadors.

Text: Laura Moreu Reñé, restauradora i interiorista

Óscar Guayabero, dissenyador i comissari d'aquesta exposició, ens explica quins van ser els seus inicis en la professió. Té un currículum tan extens que ens obliga a seleccionar algunes de les seves accions: fundador de la Coordinadora d'Estudiants de Disseny Industrial, fundador del XFAD, director de l'Any del Disseny 2003, assumeix la gerència dels Premis Laos, és professor en les escoles més importants de disseny de Barcelona, ha escrit llibres sobre disseny i col·labora amb revistes del sector. Actualment és vicepresident del FAD (Foment de les Arts i del Disseny).

Em vaig formar a l'escola Massana de Barcelona. Quan surts de l'escola estàs molt desencantat de la professió durant un temps, passa el mateix amb molts estudiants. Després recuperes la il·lusió. En el meu cas, vaig descobrir Brossa. La seva capacitat narrativa em va indicar un camí. A l'escola parlàvem d'estètica, de funció, de material, però mai de la capacitat narrativa.

El dissenyador Óscar Guayabero amb Carles Martí, regidor de cultura i Marta Montmany, directora del Museu de les Arts Decoratives.



Però el meu treball produïa un cert rebuig i per això vaig decidir que, potser, el que el defineix més bé és la paraula paradisseny. Sóc paradissenyador.

Amb els meus companys d'estudis vam muntar la Coordinadora d'Estudiants de Disseny Industrial, que estava vinculada a Adifad. Vam recórrer totes les escoles de disseny per donar-nos a conèixer i d'aquesta manera vam connectar amb Emili Padrós, Curro Claret o Martín Ruiz de Azua, entre molts altres. Teníem una manera de treballar similar, però no ens coneixíem i la Coordinadora ens va servir per no sentir-nos tan sols.

Des del començament s'ha implicat amb diferents associacions. Però potser la més destacada, pel seu pes en el món del disseny, és el FAD (Foment de les Arts i el Disseny). Ha format part de la Junta en dues candidatures diferents. Molt pocs poden dir el mateix, ja que les juntes es renoven completament cada quatre anys.

El que va passar és que, quan estava a la Junta, sota la presidència de Juli Capella, em van encarregar l'organització de l'Any del Disseny i la vaig haver de deixar, ja que havia de dedicar tot el temps que tenia a aquesta organització. Va ser un any complicadíssim; amb dues eleccions pel mig i tres partits diferents en el poder, era difícil prendre decisions al gust de tots i la situació em va pressionar molt. Quan, amb Juli Capella, vam aconseguir convèncer la Beth Galí perquè acceptés d'agafar el testimoni com a presidenta del FAD, em vaig veure involucrat de nou en la Junta. La Beth Galí també és un personatge que activa el seu entorn i no es limita a fer la seva feina.

Guayabero dedica gran part dels seus esforços a activar plataformes, a escriure, a estudiar, a fer classes, sempre relacionat amb el disseny. Tot això ens porta a pensar que el nom de l'assignatura que imparteix en les escoles de disseny, Taller Interdisciplinari, no és una casualitat.

M'agrada explorar els límits dels diferents vessants del disseny. És molt difícil marcar límits, per exemple, entre l'arquitectura i el disseny gràfic. El que passa és que, a partir de les eines de representació digital, els arquitectes han començat a construir unes imatges per explicar els seus treballs que acaben modificant el treball en si.

L'exposició OFFjectes, que ha promocionat el Museu de les Arts Decoratives de Barcelona, fa un recorregut per la història del disseny més recent, a través d'una sèrie d'objectes seleccionats. Com a comissari d'aquesta exposició, Óscar Guayabero decideix la selecció que s'ha de fer i inventa un fil narratiu a la mida dels nous temps. La idea és extreure de cada peça un concepte essencial que va més enllà del valor del seu ús.

La Marta Montmany, la directora del Museu, em va encarregar l'organització d'*OFFjectes*, perquè volia completar l'exposició permanent del Museu. Ens vam adonar que els últims anys no quedaven reflectits convenientment i calia renovar la nostra història més recent. Vam voler fer una exposició menys virtual de la que hi havia fins llavors i buscar peces reals. La selecció de peces és el més difícil. Ens marquem uns criteris. Explorem què ha passat amb aquesta generació i definim tretze conceptes: nu, tou, walkman, kit,



>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Suspendisse ipsum.

ornamentació re-visitada, fetitxe, gloca, naturalesa placebo, re(f)use, humor-joc, reactiu, zebra i owwwjecte. A partir d'aquesta estructura, les peces tenen sentit per si soles, però també serveixen per explicar la narració que vols. Vaig crear un equilibri entre les peces que hi havien d'estar per la seva qualitat i les que m'ajudaven a explicar l'exposició.

El sistema expositiu ens sorprèn per la seva novetat: les sales estan cobertes amb catifes d'una gespa artificial molt suau i un rètol a l'entrada ens convida a descalçar-nos. El que al principi sembla una situació incòmoda i enutjosa es converteix en una experiència fantàstica. Els peus estan com el peix a l'aigua i ve de gust caminar, i també ve de gust aturar-se. Es tracta d'una paraexposició.

Volia que el contenidor del contingut hi estigués en sintonia, donant un nou aire a una exposició, i la gespa hi va ajudar. La gent ha de canviar la percepció de l'espai domèstic i, en aquest cas, els convidem a canviar la percepció del sistema expositiu habitual d'un museu. Alguns s'asseuen al terra, altres es queden molta estona observant i, en general, tarden el doble a fer el mateix recorregut.

Parlem del concepte que té la gent del disseny, molt sovint negatiu. Probablement és

una herència dels 80, quan popularment es va arribar a associar la incomoditat amb el disseny. Va ser l'època de les places fredes i de les cadires incòmodes. Almenys aquesta va ser la idea que va percebre el públic, encara que la realitat del disseny dels 80 no era així. Després ha millorat, aquesta percepció, encara que, potser, avui la paraula disseny pot provocar incomprensió, confusió i molt desconeixement.

S'acusa molts dissenyadors de fer imatges boniques per a les revistes, probablement són els mitjans els que mostren el més cridaner. La investigació és imprescindible per a la indústria. Els dissenyadors més arriscats del passat van crear el que avui reconeixem com a objecte quotidià. L'inconvenient és que la investigació la paguem nosaltres i després les indústries se n'aprofiten.

En realitat, el ciutadà té les seves funcions bàsiques cobertes. Qualsevol pot anar a l'Ikea i comprar-se un llum que funciona

Els dissenyadors més arriscats del passat van crear el que avui reconeixem com a objecte quotidià.

i que no és lleig. Però nosaltres demanem alguna cosa més als nostres objectes. Volem objectes que diguin coses.

Hi ha un classe d'objectes que són per fer-los servir i llençar-los, i, amb uns altres, les persones hi busquen un vincle afectiu. El mateix que podria passar amb els mobles antics, que quan els toques notes una part de la història que tenen impregnada. Hi ha dos tipus de disseny. El disseny aspirina: tinc un problema i busco la solució. I el disseny llavor: tu poses la informació a dins de l'objecte i l'usuari la rep quan el fa servir. El missatge no és mai unidireccional, no pots pretendre que l'usuari entengui exactament el que vols explicar, perquè tots tenim el nostre propi background. Per mi, la història del moble és la història de l'home. Sempre s'ha intentat explicar la història a partir de l'art, però s'hauria d'explicar a partir dels objectes que ens envolten cada dia.

L'exposició comença l'any 92 i reuneix 104 obres de 70 dissenyadors espanyols. És una revisió crítica dels últims 15 anys de creació d'objectes, marcada per la ressaca d'excessos dels 80, i el post-Jocs Olímpics i post-Exposició Internacional de Sevilla.

Em sembla que després del 92 vam quedar en xoc. Va resultar que tot aquell exalçament de la Barcelona del disseny i de la

indústria creixent no era real. Hi ha una crisi econòmica important i el primer que se'n ressent és el disseny. Una altra cosa que canvia a partir del 92 és la utilització dels materials sostenibles. Els nostres empresaris coetanis no dissenyen mobles, sinó que es dediquen a la indústria digital. Les grans empreses han invertit en la formació dels seus dissenyadors perquè s'adaptin a la producció i no volen arriscar-se amb gent nova, perquè saben que els seus ja faran bé la feina. Per tant, a les noves generacions de les escoles els costarà molt entrar en el circuit.

Ara, el que està passant és que el mercat comença a demanar coses noves que les grans empreses no poden oferir. Cada vegada es treballa més en artesania-disseny. Hi ha mercat en un sector cultural que, si se suma, pot fer que una producció funcioni.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Suspendisse ipsum.



Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Suspendisse ipsum.

Barcelona ha estat durant molts anys la ciutat del disseny. O almenys nosaltres així ho creiem. Últimament sembla que ja no és la nena bonica, ha anat perdent el protagonisme a poc a poc i ja no és aquell motiu d'orgull dels barcelonins. Sembla que València, que té una indústria del moble enorme, va augmentant cada vegada més el seu renom com a ciutat de disseny. Què ha passat?

A València estan sortint molts joves dissenyadors perquè la ciutat organitza una cosa similar a la Primavera del Disseny que es feia a Barcelona cada dos anys. Amb la Primavera del Disseny, durant dos mesos s'organitzaven un munt d'exposicions, *showrooms* i presentacions al voltant d'aquest tema. Era una gran promoció per a nosaltres. Una gran plataforma que servia per ensenyar el que feiem, ja que la indústria era poc receptiva.

Això és el que està passant a València, a la Fira del Moble. Hi ha un sector paral·lel, que es diu Saló Nude, que exposa el disseny emergent. És un saló dins de la Fira i al seu voltant s'hi estan creant petites galeries

d'art, que aprofiten aquestes dates per presentar peces. Galeries que són a la frontera de la botiga i la galeria d'art. Molt similar al que passa al Fuori Salone de Milà.

D'altra banda, els dissenyadors valencians, quan acaben els estudis, van a ampliar els seus coneixements a fora. Això fa que tornin amb una obertura de mires fantàstica. Potser els de Barcelona pensen que a la ciutat ja ho tenen tot i no es mouen tant. A més, el BCD, Barcelona Centre de Disseny, fa moltes coses, però no acaba de fer la seva funció bàsica: posar en contacte el dissenyador amb la indústria.

Óscar Guayabero constantment està fent referències a casos concrets i a anècdotes que expliquen d'una manera molt didàctica els conceptes més eteris. Com quan explica la paradoxa que es produïa en els inicis del moble tecnològic. En aquest cas, va posar com a exemple la cadira Barcelona de Mies Van der Rohe; la imatge en perfil que veiem en el logotip de l'associació.

El mite de Bauhaus, que era un disseny que cobria les necessitats, que era completament funcional i de mobles tecnològics. Doncs bé, la Bauhaus tenia un component estètic, com una casa de pagès que s'ha volgut passar per alt, dient que era el "llenguatge de la màquina". Però si la cadira Barcelona és una obra d'artesania pura! Té una gran quantitat de soldadures fetes i polides a mà. Tanmateix, ningú no li nega la capacitat profunda d'emocionar, i això que ve de la Bauhaus. ■